

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A havi kiadásokért: 10 kor.
 Félévesre: 50 kor.
 Évesre: 100 kor.
 Másik évfolyamra: 100 kor.
 Másik évfolyamra: 100 kor.
 Másik évfolyamra: 100 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Magyarországi újságok közül a legelső és legjelentősebb napilapok között van a Tiszántúl.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczka-utca 8.
 Az újság kiadásának visszatérő vagy megismétlődő nem vállalunk.
 Hirdetéseket és hírdetéseket a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyi ár: 100 kor.

NAGYVÁRAD, június 7.

Eső és politika.

Az egész nemzet esőért könyörög az Istenhez, mert pár heti szárazság még, és nem lesz betevő falatja a népnek. Megáll a kereskedelem, mert nem lesz, kinek adjon el itt bent és nem lesz, mit vigyen a határon tulra. Nyakán romlik az iparosnak a kész áru, mert ha nincs termés, nincs pénz és a nagy pénztelen-ségbe szörnyű drágaság tartja majd körmei közt azt a kevés meglevő életet, ami magtárakban, csürökben maradt tavalyról.

Ebbe a nagy aggodalmas kilátásba belé zug a delegáció lelkes hangu kiáltása, mely fordítottja a pozsonyi nagy jelenetnek. Ott életét és véréjét ajánlotta fel a magyar, megszorult királyának, de a rossz nyelvek szerint — zabot, nem, most a követelő katonai köröknek, búzát, zabot, pénzt 400 milliónyit ajánl fel a delegáció, mikor a betevő falat is nem hajszálon, de egy csöpp esőn függ.

Le jön-e onnan felülről, vagy ott marad? Mert hát nem itt terem a kenyér a földön, itt csak a gyökere van, onnan felülről száll le, vagy reked meg s akkor nincs kenyér csak szalma.

Hát ha valaha, mert igaz, hogy senki sem próféta a maga hazájában. A delegáció éppen nem. Mit ígér szóra-szöszre 400 milliót, mikor csak az Isten őriz, ha nekünk, a népnek nem kell annyi a nyomor segélyére.

No! gondolom nem igen akad piktor, aki a delegáció új pozsonyi moriamurját megfestené valaha.

De a mostani nyomoruságos viszonyokból mindenki megfestheti magának hazánk politikai szükségletét.

Agrár állam-e Magyarország, vagy merkantilis? Mitől függ itt az élet? Miből pénzel itt az egész nemzet?

Az az aggodó tekintet, mit kereskedő iparos, hivatalnok, munkás vet az égre, felhőt keresne rajta, esőt várva tőle, hangosan felel. Itt az élet feltétele az agrár érdekeken nyugszik.

Ha pénz kell a katonáknak a delegáció szavazza meg, de nem a kereskedelem, hanem a földmives izzadja ki. Ha pénz kell a hivatalnok fizetés rendezésére, az országgyűlés szavazza meg, de a paraszt izzadja ki. Ha refakciókat, premiumokat kap a kereskedelem, adómentességet a gyáripar, a kormány adja, de a földmives fizeti s ha élni akar az iparos, a munkás a paraszt zsebet figyeli. Ha az duzzad, neki is jut, ha ott nincs, máshol ne keressen, mert akkor másutt sincs.

Ezt a tanulságot jó lesz levonni a kormánynak s ha becsületesen, istápolja az agrár érdeket a magyar nép érdekét adónál és kedvezményeknél, ez a Pál fordulás felér majd egy jó esővel, mely után meg duzzad a paraszt zsebe és nem marad üresen senkié.

Esőt Uram! — ez a magyar politika!

P. y.

A magyar delegáció ülése.

Széll Kálmán elnök megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat.

Teleky Sándor gróf elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Okolicsányi László kifogásolja, hogy a tengerészeti jelvényekben nem tűnik az fel, hogy a tengerész egy független Magyarországnak tengerésze is:

Fájlalja, hogy a tengerészeti akadémiákban nem tanítatik kellően a magyar nyelv, ez az oka annak, hogy oda magyar ifjak alig jelentkeznek felvételre. Nem fogadja el a költségvetést.

Bolgár Ferencz fejtegeti, daczára annak, hogy a mi tengerpartunk aránylag területre nézve nagyon kicsiny, óriási szükségünk van egy modern és erős haditengerészetre. A tengerésznek nagy feladata van, egy a kereskedelmi, mint ipari szempontokból is, mert várméreteinknek megvédése szempontjából is tengerészettünkre kell támaszkodnunk. A tengerészeti vezetőségnek a nagyobb hitel kérésével nem az volt a célja, hogy nagyobbítsa a haditengerészet hajóállományát, hanem, hogy részint a modern technika újabb, czélezerthbb vívmányaival cserélje ki a régi hajókat, vagy a még megfelelőket megfelelőbb hadifelszereléssel lássa el.

Ajánlja a tengerészeti vezetőségnek figyelmébe a magyar ipart, elfogadja a költségvetést.

Elnök a vitát bezárja, miután általános-ságban elfogadják a költségvetést.

Sényi Péter sorhajóhadnagy a tengerészeti vezetőség nevében kijelenti, hogy a központi kikötők támadás ellen való biztosítása érdekében szükségeltetett a torpedóflotta kiegészítése.

Az emelkedés okai azokban a körülményekben keresendők, hogy szükséges volt a tengerészeti fejlesztése. Azonkívül a szertári munkások fizetése is emelendő. Szükséges továbbá az elavult hajók kicserélése. A tengerészeti akadémiába 4 magyar fiu jelentkezett, ezek fölvetettek.

Tisza István gróf miniszterelnök: A hadsereg fejlesztéséből, körülbelül 200 millió már be van véve a költségvetésbe. Hozzászámítandó

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

P U I U.*

Irtá: CARMEN SYLVA.

Elt a nagyvilágon egy ritka szépségű nő. A föld ezen istennőjének — amint magát nevezni szokta — sok erős és hatalmas fi- és leánygyermekei voltak, kiket a lehető legboldogabbakká tenni iparkodott. E célra mindegyiket külön kerttel és saját nyelvel ajándékozta meg. A nagyobb fiúk és leányok a pálmafáktól beárnyékolat legtermékenyebb kerteket kapták, melyek felett szünet nélkül ragyogott az éltető nap.

De a fiúk és leányok megsaporadtak és a mint szaporodtak, osztályrészeik mindég távolabb tolattak nyugat és éjszak felé, hova a nap már nem oly melegen sütött és ahol több munka-erő is szükségeltetett. Így történt, hogy némelyek a hegyek közt, mások meg a tenger szigetein kaptak kerteket. Egyik sem vala azonban teljesen megelégedve a nekik osztályrészül jutott kerttel és mivel anyjuk mindegyiknek más-más szólásmódot is adott, a testvérek sehogysem tudták egymást megérteni. Ebből az-

* Olvasd: Puiu tat. pullus — fiacska magzat; itt leánykát jelent a rovatban.

tán civódások és verekedések keletkeztek és az anyai kebel nem egyszer gyermekei vérével lett befecskenedezve.

Végre a föld istennőjének egy igen kedves leánygyermeké született, hosszú szempillák alól ragyogó nagy szemekkel, holló tollához hasonló szemöldökkel s hullámzó dus hajzattal, gyöngyfogakkal a leggyöngédebb ajkak megett, gyűrűn átférő karcsu testtel és kisdud lábakkal, melyekkel tánczközben mintha repülne, alig érinté a földet.

Az anya e leányát, mint gyermekei legfiatalabbikát a legjobb sorsban akarta részesíteni. Egy kertet adott neki, hatalmas testvéreinek nagy-kiterjedésű kertjei között, melegítve a naptól, áztatva az esőtől, üdítve a hőtől, hőmpölygő vizekkel, zöld mezőkkel és mosolygó szőlőskertekkel. Azonkívül megáldotta az anya egy a zene lágy hangjához hasonló édes nyelvel.

Mikor a kedves Puiu tánczolva s dalolva, göndör-hajában piros virágkoszorúval előjött: az ég és a föld, a nap és a mezők örültek és nevettek; minden nőt és virágzott e fiatal királynő előtt, anélkül, hogy neki kezeckéit farsztania kellett volna.

De a nagy testvérek irigy szemmel néztek a Puiura, kit az anya kiváló szeretetben részesített. Az anya ugyanis gondoskodott arról, hogy lánya a lehető legjobban legyen ellátva,

de nem gondolta meg azt, hogy gyermekei folytonosan civódásban élnek és e miatt a gyöngye Puiunak jó oltalmazói nem lehetnek.

Szilajok és könyörtelenek voltak ők, mert a mint kis testvérjük a kertjében serényen dolgozgatott, gyakran nagy robajjal törtek elő s virágait és gyümölcsseit elrabolták. Ha ők kaptak össze egymással, Puiunak kertje, mely köztük feküdt, legtöbbször a háboru színhelye lett: lábbal taposva és pusztítva.

Puiu megkísérelte ugyan egyszer-másszor kertjét testvérei ellen megvédeni; de ezek mindannyiszor erősebbeknek bizonyultak. Olykor a többi testvérek hivatlanul is segítségére jöttek és a harciba elegyedve meghosszabbították a tusát; de csaknem mindannyiszor kis testvérük kertjéből egy részt elvettek, miután, a mint mondották, Puiu ugys nagyon gyenge egész kertjét megmunkálni.

Végre az egyik testvér egészen leterítette a kis Puiut s kezeire vasat tévén, megparancsolta, hogy termékeny kertjéből a legszebb virágot és a legjobb gyümölcsöt neki adja.

Igy Puiu, a szép, fiatal leány, lánczokban ment tova és oly szomoruan énekelt, hogy a földanyának szívet a legfájdalmasabban hatotta meg. Kertjét nem művelte többé szorgalmasan és vigan, hatalmas testvére pedig, ki őt rájárá tette, egyre szidta és verte.

a tüzérségi reform 220 millió költsége is. Az e kiadások törlesztési részlete 27 millió évenként, ebből legalább ugyanily összeget eliminálhatunk a hadógi költségvetésből.

Kijelenti továbbá, hogy be fog állani idővel még az is, hogy a régi hajók, melyek még ma használhatók, újjakkal cseréltetnek ki, mert ez a technika haladásától függ. A magyar kormány felelős a hadsereg harczképességéért, ő tehát elkövet mindent, hogy hátra ne maradjunk.

A költségvetést részletekben is elfogadták.

Parlamenti munkaprogramm.

Csütörtökön formális ülés lesz, melyen azonban a pénzügyi bizottság már beterjesztheti jelentését az indemnitásról. Pénteken és szombaton a kérvényeket tárgyalja a Ház s a jövő hét első ülésén pedig megkezdik az indemnitás tárgyalását. Az indemnitás tárgyalása — így reménykedik a kormány felhivatalosa — nagyon rövid lesz, mert az összes pártkörök tudatában vannak annak, hogy fontos országos kérdések várnak elintézésre. De még a költségvetés tárgyalása sem tart sokáig, mivelhogy az ellenzéki pártok csak ősszel készülnek nagyobb ellenzéki tevékenységre.

Motorkocsi közlekedés Biharmegyében.

— A kereskedelmi miniszter terve. —

A biharmegyei vicinális vasutak is abban a hibában leledzenek, amelyben a többi vicinálisok. Nehézkés, lassu a közlekedésük s így a folyton fejlődő forgalomnak nem felelnek meg. Csak olyan szükséges rosszak. Mert pl. amig Nagyváradról Budapestre a személyvonatok 7 és fél óra alatt érkeznek, addig a mi vicinálisaink ennyi idő alatt alig 100 kilométert futnak be.

A másik még nagyobb hátrányuk a vicinálisoknak az, hogy naponként legfeljebb kétszer közlekednek.

A kereskedelmi kormány intézkedéséből a magyar kir. államvasutak próbajáratokat rendeztek Aradon s más vicinális vasutakon a

motorkocsikkal, amelyek gyorsan és sűrű egymásutánban közlekednének s ezáltal a forgalmat meggyorsítanák és könnyebbé tennék.

Rimler Károly, Nagyvárad város polgármestere legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával a nagyvárad villamos vasut ügyében is eljárta a kereskedelmi minisztériumban s ott azon felvilágosítást nyerte, hogy a villamos vasut ügye, közbejött dolgok miatt némi halasztást szenved.

A kereskedelmi miniszter ugyanis terve vette, hogy még az ősszel a belényesi, bihari és kóli vicinális vasut vonalakon is életbe lépteti a motorkocsi közlekedést.

Ezen újítás nagyban érinti a nagyvárad villamos vasutat is, mert a miniszter azt kívánja, hogy a villamos vasut alapépitménye, nevezetesen a sinei akként készíttessenek, hogy azokon a motorkocsik is befuthassanak a városba.

A kérdés eldöntését némileg megnehezíti az a körülmény, hogy az eddigiektől eltérő sínprofil kell konstruálni, mert még eddig ilyen alkalmazása sehol sincs.

A minisztérium technikusai most folytatnak tárgyalásokat e tekintetben a vasgyárakkal. A tárgyalások folyamán állapítják meg, hogy milyen sínpar lenne alkalmas itt, tekintettel arra, hogy a város belterületén a kocsi közlekedés sem kerülheti el a villamos vasut vágányait s ha a sínparak miatt torlódás fordul elő a kocsi közlekedésnél, ez a villamos vagy motor forgalmat is megakasztja.

A motor kocsik közlekedése által reméljük, hogy fellendül a biharmegyei vicinálisok forgalma és segítve lesz azon az abnormis állapoton, hogy a megye egyes vidékéről eddig alig lehetett Nagyváradot egy nap alatt úgy megjárni, hogy itt az utas ügyes-bajos dolgát elvégezhesse.

A tervezet szerint Nagyváradról óránként indulnának a motorkocsik s ugyanily időközökben érkezének.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Az alábbi tárgysorozatból kitetszik, hogy csendes, szürke közgyűlésre számíthatunk holnap, csütörtökön délután. Harmincznál több ügy van kitűzve, de itt-ott akad közte egy fontosabb.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1904. évi június hó 9-ik, esetleg következő napján mindenkor délután 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. Ozv. Buljovszky Józsefné köszönő levele jérje elhunya alkalmából.

3. A tanács, mint állandó választmány előterjesztése II-ik Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállítását elrendelő legfelsőbb királyi kézirat alkalmából ő Feiségéhez hódoló felirat intézése iránt.

4. Udvarhely vármegye közönségének átirata ugyanez ügyben.

5. Kassa sz. kir. város közönségének felirata II-ik Rákóczy Ferencz, Zrinyi Ilona és gr. Bercesényi Miklós hamvainak Kassán leendő nyugalomra helyezése tárgyában.

6. Esztergom vármegye közönségének átirata a bortermelés körül tapasztalt bajok megszüntetése érdekében.

7. A tanács javaslata Balázs György köztér vételi ügyében.

8. Ugyanannak javaslata ifj. Demeter János kártalanítási ügyében.

9. Ugyanannak javaslata Liszka Antal és neje tulajdonát képező ingatlan megvétele ügyében.

10. Ugyanannak javaslata Krizsán József és neje kártalanítási ügyében.

11. Ugyanannak javaslata Biczkó Mihály és neje kártalanítási ügyében.

12. A biharmegyei gazdasági egyesület kérelme »Othona« létesítése czéljából köztér átengedése iránt.

13. A tanács javaslata, a város általános kövezési programja s az ezzel összefüggő kérdések tárgyában.

14. A tanács a régi városházának iskolai czelokra való átalakítására vonatkozólag megtartott árlejtés eredményét beterjeszti.

O ezután hideg közönnyel nézte, ha testvérei az ő kertjében verekedtek, mert hiszen egyik sem gondolt vele, vagy ha hébe-korba ígértek is neki felszabadítást, azért csak úgy hagyták lánczban, mint azelőtt.

Egy napon Puiu a virágok közt lefeküdt és elaludt, karjait a feje alá tette, úgy, hogy ez a lánczokon nyugodott. Szempillái a könyvektől nehezek voltak és ajkai között időnként egy-egy fohász lopózott, mely a virágok illatával határtalan távolokban repült el.

Egyszerre a mélységből felhangzott anyja szava, eleinte halkán, majd erősebben mint a zugó szél s végre mint ropogó menydörgés, hogy rengett a föld s az alvó kiselányt felkeltette.

»Puiu?« szölt az anyai hang. »Ne essél kétségbe hallgass meg és tanácsomat kövesd: éjjelenként, midőn minden csendben van, reszeljed a lánczaidat; de úgy, hogy senki ne lássa, senki ne hallja, míg én jelt nem fogok neked adni, hogy azokat magadtól eldobjd!«

Sok éjet töltött a Puiu, reszelve lánczait; e munka őt erőssé és ügyessé tette, mert a lánczok jól elkészítve és erősen megacézolva lévén, azoknak átreszeléséhez sok erő kívánatos és a munkát csak is csendesen lehetett folytatni és óvatosan, hogy senki se vegye észre; mert a hatalmas testvér egy izben a reszelés nyomára jött s e miatt még nagyobb s nehezebb lánczot rakott a Puiura, mint az előtti.

Végre a munka belett fejezve és a Puiu

egy hegyen állott, várva az oly sokáig késelt anyai szót.

Puiu türelmetlen kezdett lenni, kis lábával tombolt és gyöngyfogaival fényes hajjüfteit harapdálta, mert még visszaemlékezett a szabadságra és égeit az utána való vágytól.

Ekkor újból egy véres verekedés vette kezdetét: az egyik erős testvér a Puiu kertjén rohant végig, hogy földre terítse a másikat. Az pedig, ki a Puiut oly sokáig szolgásgaban tartotta, szilárd léptekkel várta be a támadót.

Borzasztó küzdelem kezdődött a két erős között és kevésbe mult, hogy a támadó szegyenletes kudarcot nem vallott. A Puiu ott állott, nézte és karjait felemelve kissé lánczait zörgette, mire a mélységből menydörgésszerű szó hallatszott:

— Most érkezett meg számodra az idő! és a leány egy örömkialtással megrázzván karjait, azokat szabadokká tette, a lánczok lehulltak és ő egy soha sem sejtett erővel egy szikladarabot kiszakítván, azt ama testvére, ki szerencsétlenségének oka volt, oly erővel hajította, hogy lábait szétzúzta.

Puiu most a nap világánál megállott s egész szépségében ragyogott; nézte a lábainál heverő lánczokat, nézte azokon át a megbüntetett testvért, fájdalmasan nézett le a kertjére, melyet először nevezhetett magáénak; — és mosolygott.

A föld a szép leánygyermek láttára belse-

jében reszketett az örömtől; a tenger felől hizelegve érkezett meg az üdítő szél, mely játszott a lányka hajfürtjeivel és győzelmi dalt zengett végig az erdőn.

Meglepetve és megkövülve voltak a nagy testvérek; nem tudták elhinni, hogy a kicsiny, megvetett Puiu hajította el a sziklát, sőt a legtöbben elégedetlenek voltak, fenyegetni s ócsárolni kezdték:

— Te! Te tetted tönkre az én kedves fivéremet!

— Te! Te rontottad el élvezetes látványunkat a nagy csatában!

— Minek avatkozol bele? Nem tudtál csak néző lenni, mint azelőtt?

A Puiu hallgatott s csak a karjait érezte még, melyeket oly sokáig szorítottak a lánczok.

A fivéreknél sehog sem volt inyókra az ő felbérése; a győztes fivér elvett tőle egy darab kertet e gunyos kijelentéssel:

— Hisz te úgy sem munkáltad meg!

A legyőzött fél neki egy másik darabot adott e szavakkal:

— Én ezzel úgy is semmire sem mehetek, próbáld meg te.

Mindnyájan beleavatkozni kezdtek a kertjébe, egyet-mást ócsárolva s követelve, hogy másképp cselekedjék. Puiu elszomorodott és dacosan válaszolt:

— Mit avatkoztatok ti az én kertemben!

Erre a nagy testvérek mindkét karjánál megragadták, virággyúttól virággyúthoz, mesgyé-

15. A tanács Moskovits Adolf által tett alapítványról szóló alapító oklevelet beterjeszti.

16. A tanács javaslata az állami gyermekmenhely igazgatóságának kedvezményes vízhasználati díj megállapítása iránti kérelme tárgyában.

17. Ugyanannak javaslata özv. Bulyovszky Józsefnének kegydíj megszavazása iránti kérelme tárgyában.

18. Ugyanannak javaslata Markovits Pál, községi iskolai tanító nyugdíj-pótlék iránti kérelme tárgyában.

19. A tanács Kocsis Sándor nagyváradi lakossal kötött földhasznabérleti szerződést beterjeszti.

20. A tanács javaslata a községi polgári leányiskola igazgatójának tiszteletdíj felemelés iránti kérelme tárgyában.

21. A polgármester a vízvezetési csőhálózat kiterjesztésére s a villamos műnél előállott többlet kiadások fedezésére felveendő folyó számla kölcsönök kötelezvényét beterjeszti.

22. A tanács Leitner Jakab örökösének a 13369—903. sz. tanácsi végzés ellen beadott felfolyamodását beterjeszti.

23. A polgármester Pásztor Bertalan és Márkus István fogalmazók fegyelmi ügyében kelt jogerős véghatározatot beterjeszti.

24. A polgármester Borgenicht Jakabnak Nagyvárad város kötelekibe leendő felvétel iránt beadott kérelmét javaslata kapcsán beterjeszti.

25. Darvassy Lajos tanácsnok 6 heti.

26. Lukács Odón tanácsnok 6 heti.

27. Dr. Istvánffy István I. aljegyző 4 heti.

28. Szűts Dezső II. aljegyző 4 heti.

29. Mayer László t. orvos 4 heti.

30. Juricskay Barnabás t. aljegyző 4 heti.

31. Hügel Odón irnok 3 heti szabadságidő engedélyezés iránti kérvénye.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatban nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Dr. Istvánffy István,
I. aljegyző.

A vasutasok sztrájkja.

— IV. nap. —

Budapest, június 7.

Az érdeklődés még mindig rendkívül nagy.

A hallgatóság padsorait valósággal megrohanja a közönség, főképpen pedig a vasuta-

tól mesgyéhez vonszolták s kényszerítették, hogy azt az ő izlésük szerint és nem másképpen mivelje.

Ő elsetétedett, szeméit előzönlék a harag könnyei; de mind hiába; az erős testvérek megtörni akarták a büszkeséget, vasmarkaikkal fájdalmasan megszorították s a lánczok csörtetésével ijesztgették.

Végre a fárasztó munka befejeztett, a megszabadult Puiu a hegyek közzé menekült, hol senki sem láthatta; itt magát a földre vetette és sírásra fakadt.

— Ó anyám! Anyám! — kiáltott ő fel, mennyire megfellekedtél rólam! Adtál forró szívet, magasröptű gondolkozást, és szép kertet, de gyenge testalkatot! Az én sorsom csak fájdalom és megaláztatás! Ha halálomat akartad, miért szültél meg?

Akkor újra dörgött a föld belsejében és az anya hatalmas és komoly szava hallatszott fel:

— Hát eddig nem védtél én téged? Nem hiába látalak el oly gazdagon, adtam annyi szépséget, édesen csengő nyelvet és oly tüzes gondolatokat! Neked élned s virulnod kell erőteljesen és méltósággal, hogy terményeid teljével megörvendtesd a világot!

E szavakra a Puiu felegyenesedett, szétneézett a nagy távoiba és ábrándos szemeiből egy nagy jövőnek álma tükröződött vissza.

sok, akik részben vasuti, részben pedig katonai egyenruhában körülbelül kétszázan szorongnak egymás mellett.

A tárgyalás megnyitása után folytatták a tanuk kihallgatását.

Az első tanu:

Kardos Emánuel 30 éves, izraelita vonatvezető.

Dr. Pollacsek: Bizonyítani kívánom ezzel a tanuval, hogy a 13-as bizottság tagjait szavazó-czédulával választották.

A tanu: Ez tény, — én magam is törlöttem a szavazó-czédulán egy nekem nem tet-
sző nevet.

Az elnök: Hol történt ez?

— A sztrájkanyán.

— Sokan voltak ott?

— Vagy 10—10 ezren.

— A vádlottak ott voltak?

— Ott.

— Es nem izgattak?

— Egyik sem.

Az ügyész (halkan): Mi történt a szavazó-czédulákkal?

Dr. Baracs: Sziveskedjék az ügyész ur hangosabban beszélni, mert nem hallunk egy szót sem.

Az ügyész: Nem változtathatom át a tor-
komat harsonává.

Az elnök: Majd én leszek a tolmács.
(A tanuhoz fordul): A czédulákat ki szedte össze?

— Nem tudom.

— Hát ki állította össze a neveket?

— Azt sem tudom.

Dr. Rácz: A tömeg sem izgattott?

— Nem bár a hangulat nagyon elkeseredett volt.

A második tanu:

Schmittbauer Gyula, 42 éves, r. kath. máv. raktáros.

Az elnök: Nekünk ne mávozson, hanem mondja, hogy államvasuti.

Dr. Pollacsek: Ezzel a tanuval is azt kívánom bizonyítani, hogy a választás szavazó-czédulákkal történt.

A tanu: Így történt, de én abban nem vettem részt.

A harmadik tanu:

Fodor Armin szintén azt bizonyítja, hogy a választás szavazó-czédulákkal történt. Hogy aztán mit csináltak a szavazó-czédulákkal, azt nem tudja, de nem is igen érdekelte, mert nem vett részt a szavazásban. A vádlottakat nem látta a szavazás idejében a sztrájk tanyán.

A negyedik tanu:

Dr. Bischitz Miksa 31 éves gyakorló orvos.

Dr. Benedek: Az anyalföldi gyűlésen mi-csoda határozatokat hoztak és Turcsányi mi-féle nyilatkozatot tett?

— Április 17-én az anyalföldi polgári körben Faludi József elnöke alatt gyűlést tartottak a vasutasok, amelyen véletlenül én is jelen voltam. Heves felszólalások történtek, de az izgatottak az elnök és felszólalásaiban Turcsányi is több ízben lecsendesítette és rend-rentasította.

Az elnök: Mi volt az izgatás?

— A sztrájkot emlegették.

— Es ezért történt a rendreutasítás?

— Igen, mert Turcsányi szerint a sztrájk nem lehet célja, helyes eszköze a vasutasoknak, ettől az eshetőségtől, amely az államnak és a mozgalomnak árt, mentse meg az Isten az országot.

— Ezt mondta Turcsányi?

— Igen, így beszélt szóról-szóra.

— Turcsányi Pál: Föltételezi rólam, hogy ezek után izgattam, bujtogattam a tömeget?

A tanu: Sokkal jellemesebb embernek ismerem önt, semhogy ilyesmit feltételezzek önről.

Radó Richárd 28 éves hírlapíró elmondja, hogy a választás a sztrájkanyán szavazó-czédulákkal történt.

Az elnök: A vádlottak osztogatták a szavazó-czédulákat?

— Nem, a vasutasok egymás közt.

— Es lehetett a névsoron változtatni?

— Hogyne, ez meg is történt.

— A szavazólapokkal aztán mi történt?

— Azt nem tudom.

Vázsonyi: On 19-én este ott volt a Demokrata Körben. Kik voltak jelen a vádlottak közül?

— Turcsányi, Sarlay, Margulit, Faludy.

— Miért jöttek fel ezek az urak a körbe?

— Azt nem tudom.

— Mikor ezek az urak tudták már, hogy sztrájk lesz?

— Sőt ellenkezőleg, mikor ugy kilenczóra tájban értesültek róla, konsternálva kiáltoztak, hogy ez szerencsétlenség, az ellen sürgősen tenni kell valamit.

— Tud-e ön arról, hogy a vádlottak hajlandók lettek volna Vörös László proppozícióját elfogadni?

— Ó igen, valamennyi. Sőt Sarlay és Turcsányi még a tömeget is rá akarta venni de eredménytelenül.

Dr. Györfly: Miért történt ilyen alakban a választás?

— Technikailag ez volt a leghelyesebb mód arra, hogy a rendőrség beavatkozását kikérüljék.

Hock János kihallgatása.

Hock János devcséri születésű 45 éves plébános.

Dr. Vázsonyi: Tana ur jelen volt, mikor a tizenhárom bizottság hajlandó volt elfogadni Vörös proppozícióját.

A tanu: En a sztrájk kitörése után elmentem a sztrájkanyára, mert a kerületemből sok érdekelt vasutas volt, akik már évek előtt kértek, hogy tegyek lépést a nyugdíjgény megállapítása érdekében a kormánynál, mert ezek nincsenek véglegesítve. Föl akartam szólalni a Házban és előzőleg személyes információt kívántam szerezni. Nem igen akartam először kimenni, mert megjelenésemet félremagyarázhatták volna és én a sztrájkjal a legfontosabb állami érdekeket veszélyeztetve láttam. Margulit urat, régi ismerősömet kerestem föl s mert nem találtam a lakásán, a sztrájkanyán jöttünk össze egy kocsmahelyiségben, ahol nem sokára megjelentek Vázsonyi és Vörös képviselő urak, akik behívták a sztrájkbizottság többi tagjait is. Ezek kijelentették, hogy addig nem állhatnak szóba a kormány megbízottjával, amíg a letartóztatott vasutasokat szabadon nem bocsátják. Vörös maga is elítélte a letartóztatást és kijelentette, már intézkedett és a szabadlára helyezés megtörtént. Erre megkezdődött a tárgyalás. Magam is rábeszéltem őket, hogy a sztrájkot szüntessék meg, mert a közvélemény majd egyhangulag elítéli őket és pedig joggal. Vöröstől megkérdeztem, a kormány megbízottja-e, mire azt felelte, hogy nem, de garanciát vállal, hogy a proppozíciót elfogadja a kormány. Ezután a bizottsághoz intéztem a kérdést, hogy a határozatukat keresztül tudják-e vinni a tömegnél. Erre nézve eltérők voltak a nézetek. Vázsonyi mondta, hogy a vasutasok nem a kenyérért, hanem a közszabadságért harcolnak.

Az elnök: Azt hagyjuk, ami Vázsonyira vonatkozik.

Vázsonyi: De a rágalmakat, amiket rám szórtak, fényesen meg akarom czáfolni.

Hock: A kérdéseket, amelyek formulázásában én is részt vettem, a bizottság tagjai elfogadták, de kijelentették, hogy a tömegért nem állnak jót. Kértek, hogy másnap menjek ki és beszéljem én rá a tömeget, mert az én ékesszólásomtól sokat várnak. Másnap föl akartam szólalni a Házban a vasutasok ügyében, Vörös azonban kért, hogy menjek azonnal ki a sztrájkanyára a tömeget rábeszélni, mire azonban a Házban a beszédemet befejeztem, Vörös László tudomra adta, hogy már késő, mert a tömeg nem fogadja el a proppozíciót; délután ismét kimentem a sztrájkanyára, mert hallottam, hogy a tömeg inge-

rült rám, mert nekem tulajdonította a békepontokat, amelyek őket ki nem elégítették.

Erről meg is győződtem, mert amint a tömegbe belekeveredtem, egy kis tüntetést rögtönöztek.

En a tömeget igyekeztem meggyőzni, hogy jobb eredményt el nem érhetnek és ha a pontokat el nem fogadják, baj lesz, azonban ezek szentül meg voltak győződve, hogy ha egy-két napig várnak, fényes diadalt aratnak, a kormány mindent megad.

Sőt azt mondták, hogy csak akkor hisznek, ha a kormány közjegyző előtt állítja ki a nyilatkozatot.

Az *elnök*: Aztán mi történt?

— Megéljeneztek, de a békét nem fogadták el. (Elénk derűtlenség.) Láttam, hogy nem érhetek célra, tehát ajánlom magamat és ezzel távoztam. (Derűtlenség.)

— A vádlottak közül senki sem izgatta a tömeget?

— Sőt ellenkezőleg, mindenáron azon voltak, hogy a békepontokat elfogadtathassák a tömeggel.

Főképpen Sarlay és Szeide harcoltak a békéért és még a legharcosabbnak tetszett nekem Kacsó ur.

Az *ügyész* (halkan): Mikor a tömeg a korcsmában sörözött...

Hock: En nem söröztem, csak a tömeg. (Derűtlenség.)

A *védők*: Hangosabban ügyész ur!

Vázsonyi Vjmos: Ide csak a sör hallatszik.

Dr Rácz: Ütessék ide, közzénk az ügyész urat!

Az *ügyész*: Nem tudom, birói tárgyalás ez, — vagy mi más. (A tanuhoz): Mit gondol, miért bizott magában anynyira a tömeg?

— Ezt nem tudom, de láttam, hogy a tizenhárom bizottságban sem bíztak, csak a saját erejükben, a kitartásban. Ezek is gondolkodó emberek.

Az *ügyész*: De a gondolatuk nem teljesült be.

— Nincs olyan ember, a kinek minden gondolata beteljesüljön. (Derűtlenség.)

Vázsonyi: A kormány sem.

Az *ügyész*: Az beteljesült.

Vázsonyi: No, nem úgy, amint azt az ügyész ur szerette volna.

Délután folytatták a tanukihallgatást. A tanuk vallomásai egyet-mást felderítettek Hieronymi miniszterrel való tárgyalásról. A tegnapi kihallgatottak közül Serbán Elek volt az utolsó tanu, aki azonban nem tudott semmit.

A keletázsiai háború.

Pétervár, június 7. Kuropatkin tábornok Miklós csárhoz címzett június 5-iki távirata a következőket tartalmazza: Június 3-án kozákjainkat megtámadta a japán gyalogság, mely a Ksotya Padzsa nevű falu mellett lévő magaslatokat tartotta megszállva. Az ütközet kezdetén megkísérelték a japánok áthatolni a Kulenziko völgyén azonban lovasüttegünk pontos tüzelése fentartotta őket. A kozákoknak sikerült az ágyukat magasra felvontatni. A segítségül érkezett megerősítések és az ágyuk tüzelése a japánokat állásuk elhagyására és visszavonulásra kényszerítette. A puskatűz délután 1-től 6 óráig tartott. Japán részről 6 század vett részt az ütközetben amelyek közül négy erősítésképen érkezett. Az ellenséges elsánczolások jól voltak készítve és teljesen gondossággal álcázva. Lovaságunk kitűnően lőttek. Főképpen ezek tüzelésének köszönhetjük sikerünket. Veszteségünk a következő; elesett Starkov, a kozákok parancsnoka, két tiszt könnyen megsérült, 11 kozák súlyosan, kettő pedig könnyen sebesült meg. A japánok veszteségét nem tudjuk, de az bizonyára nagyobb, mint a miénk.

London, június 7. A Reuter-ügynökség jelenti Liojangból 6-áról: Több külföldi katonai attasénak, köztük a két angol attasénak Weatrs ezredesnek és Chune őrnagynak, megengedték, hogy dél felé menjenek. E tisztek közül néhányan remélik, hogy csatlakozhatnak a kozákokhoz, kik Tincstól északra érikkezésben állanak a japánok előőrseivel.

Orületes kísérlet.

Budapest, június 7. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják, hogy Kuropatkin 200 ezer emberrel dél felé nyomul. Alexejev a csárnak tett jelentésében örületes kísérletnek mondja Kuropatkin ebbeli előrenyomulását, mely azon hadseregre könnyen végzetes lehet. A csár fölötte ideges Alexejev jelentései miatt. Mukdenbe szánt tudósításait telefonon közli a táviróhivatallal, mely azokat táviratilag továbbítja.

Visszavert kozákok.

Budapest, jun. 7. (Saját tud. táv.) Takusántól 6 mértföldre, északnyugat felé egy kozákcsoport megtámadott egy japán csapatot, de a japánok a kozákokat tulnyomó erejük dacára visszaverték.

Az oroszok veresége.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Az újabbban érkezett táviratok mind megerősítik az oroszok vereségét, melyet Vangtien mellett a japánoktól szenvedtek.

A japán sikerek titka.

Budapest, jun. 7. (Saját tud. táv.) A japánok szárazföldi operációját jelentékenyen megkönnyíti az a körülmény, hogy a szárazföldi haderővel a tengeri had állandóan együtt működik. Bz oroszok mindenáron megakarják ez összeköttetést szakítani, de kísérletök ez ideig meddő maradt.

UJDONSAGOK.

Virágkiállítás Nagyváradon.

Jóteknony hölgyeink kifáradhatatlan munkája a városi árvaház és gyermek-kórház alapja javára folyó hó 11, 12, és 13-án naponként d. e. 10 és d. u. 3 órától kezdve a Szigligeti színház előcsarnokában Rózsa kiállítási ünnepélyt rendez.

A rózsza kiállítási ünnepélyt folyó hó 11-én d. e. 10 órakor nyitják meg 50 filléres belépti díj mellett és az előkelő hölgy-rendezőbizottság élükön özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné elnöknel erős tevékenységet fejt ki, hogy az ünnepély sikerét biztosítsa; miért is a rózsza ünnepélyt rendező női bizottság tisztelettel kéri a nagy közönség kegyes pártfogását és a rendelkezésre álló rózsza és bármilyen virágoknak ajándékozását a jóteknony cél sikeresebb kerestül vitele céljából. A küldendő virágokat f. hó 11-én reggel 7 órától kezdve a Szigligeti színház előcsarnokába kérjük küldeni.

A rendező bizottság ma d. u. 5 órakor a városháza bizottsági termében (I. emelet, 33—34. sz. ajtó) értekezletet tart, melyet özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné hívott össze. A rendező bizottság tagjai:

Agoston Péterné, Baróthy Sándorné, Bognár Sándorné, Bordé Ferenczné, Battig Ferenczné, dr Barta Jánosné, Balog Sámuelné, Bary Józsefné, Bordé Károlyné, Butyka Lajosné, Békésy Józsefné ezredesné, dr Dési Gézáné, dr Fráter Imróné, Feiler Józsefné, Fényes Mánóné, Fássy Lajosné, Ferencsik Odónné, özv.

báró Gerliczy Félixné, dr Gyémánt Jenőné, özv. Grunwald Henrikné, dr Hoványi Gézáné, dr Hoványi Gyuláné, Huzella Gyuláné, Hant Frigyesné, Hraniczky Károlyné, Hoffmann Henrikné, Jóni Lászlóné századosné, báró Karg Jánosné, dr Kabos Béláné, Knapp Ferenczné, Kiss Elekné, Kőszeghy Józsefné, Szatmáry-Király Andorné, Komlóssy Józsefné, Kiss Károlyné, Ländler Ferenczné, Moskovits Miksáné, ifj. Moskovits Mórné, Mezey Vilma, dr Mihelffy Lajosné, Molnár Akosné, Meskó Boldizsárné, Molnár Lajosné gyógyszerész, Mártonffy Marcellné, dr Nagy Gézáné, Nadányi Károlyné, Olasz Elemérné, dr Perczel Adolfné, Palaczkay Károlyné, Ritoók Zsigmondné, dr Radó Ignáczné, Reismann Mórné, Rimanóczy Kálmáné, Rosenthal Adolfné, Sal Ferenczné, Szepesi Andrásné, Schwartz Gézáné, Seregély Dezsőné, Schöpflin Agostonné, Schwartz Bertalané, Schütz Albertné, Sonnenfeld Adolfné, Stettner Istvánné, ifj. Schwartz Abrahámné, dr Szentléleki Lászlóné, Steinsberg Mórinczné, Sável Kálmáné, báró Szokol Józsefné, Szunyogh Lórádné, Tátray Kálmáné, Ternyei Antalné, Tóth Zsigmondné, Thury Endréné, dr Várnay Ferenczné, Varró Domokosné, Vulcan Józsefné, Wechsler Adolfné.

TAJEKOZTATO.

Június 18. Katholikus júniális a Püspök-fürdőben.

* **A koronázás évfordulója.** Ma 38 évvel ezelőtt ragyogó ünnep színhelye volt a Mátyás-templom. I. Ferencz József s felséges neje fejére ekkor tette föl az ország első főpapja Szent István koronáját. A nagy nap mai évfordulóján minden hű magyar esd az Egek Urához áldásért királyunk ősz fejére.

* **A püspök udvari ebéden.** Dr Szemrecsányi Pál püspök s Excellentiája hivatalos a csütörtöki udvari ebédre a királyhoz. Pénteken érkezik vissza székhelyére, honnét szombaton bérmálási körútra indul egyházmegyéjében. Bérmautjának programját tegnap közöltük. Mint értesülünk, mindenütt nagy örömmel várják és méltó ünnepekkel fogadják a hamar népszerűvé vált főpásztort.

* **280,000 korona több kiadás.** A villamos világítás berendezése Nagyvárad váro, sának mintegy 280,000 koronával többbe került mint amennyi e célra elő volt irányozva. A szakbizottságok és a közgyűlés könnyen kerestül ment ezen a »csekély« tulkiadás s azt egyszerűen elfogadta, attól az indokolástól vezetve, hogy a villamos világításnak nem remélt felkarolása teszi szükségessé a pótléptkezéseket és befektetéseket. A miniszteriumban úgy látszik, nem veszik a dolgot olyan könnyen s különösnek találják, hogy a törvényhatóság megkerdezése nélkül is lehet ilyen óriási összeget kiadni. A villamos műre jóváhagyott milliók kölcsön nem elég s így pótkölcsönt kell a pótmunkák kifizethetése miatt felvenni. A belügyminiszteriumban most van tárgyalás alatt ez a kérdés. Kíváncsian várjuk, hogy milyen lesz a miniszter leirata.

* **Vizsgálatok a papnöveldeben.** A helybeli papnöveldeben most tartják az évrő vizsgálatokat. Folyó hó 6-án a theologiai dogmatikából (tanítja dr Lindenberger János) volt a vizsgálat, melyen dr Laurán Agoston praelátus is megjelent. Tegnap, folyó hó 7-én az erkölcsstanból (tanár dr Némethy Gyula) vizsgáltak a papnöveldeket, kiknek feleleteit Vinkler József püspöki helynök, nagyprépost is meghallgatta. E vizsgálatokon szerepelt először az intézet új prodirektora, dr Karsch Lollion kanonok.

* **Az utcák kövezése.** Rimler Károly polgármester a napokban tartott polgármesterek kongresszusa után, azonnal felutazott Budapestre s eljárt az egyes miniszteriumoknál levő városi ügyekben. Tudvalevőleg a Fő-utca és az egész város kövezésének kérdése is a belügyminiszternél van, jóváhagyás céljából. A dolgot az hátráltatja, mert a kövezéssel kapcsolatosan csatornázási munkák is vannak szóban s ezeket szakértői átvizsgálás céljából a belügyminiszter áttette a kereskedelmi miniszteriumhoz.

* **A villamos vasut építése.** Lapunk más helyén részletesebben foglalkozunk a kereskedelmi miniszter azon tervével, hogy a biharmegyei vicinálisokon motorkocsi közlekedést szándékozik életbeléptetni s ez annyiban érinti a nagyvárad villamosvasutát, mert ennek vágányait úgy kell építeni, hogy a motoros kocsik is használhassák. Természetesen ez a körülmény nagyobb változtatást tesz szükségessé a villamos vasut tervein. Így új helyszíni tárgyalást kell tartani. A kereskedelmi miniszteriumban most már mielőbb megakarnak oldani a nagyvárad villamos vasut kérdését. Rimler Károly polgármesternek a kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy az új tárgyalást még június hó folyamán megtartják, a miniszter kiküldöttje, a város és a közúti vasut társaság képviselői. A város részéről Rimler Károly polgármester és Kőszeghy József főmérnök vesznek részt a tárgyaláson. Különben a villamos vasut engedélyessé: a közúti vasut társaság egész erővel akarja most már a villamos vasut kiépítését keresztülvinni. Kijelentette, hogy a szükséges magas építményeket még ez évben elkészítik s a sineket is lerakják, ott, ahol ezt a motorkocsik miatt már most eszközölhetik. A jövő héten megérkezik Nagyváradra az első sinszállítmány. A Fő-utcán természetesen még azon okból sem rakhatják le a vasúti sineket, mert előbb csatornázni kell s az így fellazított talaj ülepedését be kell várni. A város a Fő-utca burkolásához a jövő év márczius 15-én fog hozzá s ezzel egyidejűleg rakják le a villamos vasut sineit ezen a vonalon. Ha rendkívüli akadály nem jön közbe, a jövő ősszel megindul Nagyváradon a rég vajdó villamos közlekedés.

* **Kitüntetéses szigorlat.** Dr Molnár Kálmán, a nagyvárad legfiatalabb jogásznemzedék egyik kiválóan képzett és tehetséges tagja tegnap tette le az államtudományi szigorlatot Budapesten, kitűnő sikerrel.

* **A kórház-utcai vasúti hid kibővítése.** Az elmúlt évben már mozgolódott Nagyvárad városa a Kórház- Hidegser-utcai vasúti hid átalakításáért és kibővítéséért. Az államvasutak igazgatósága azonban a kérelem teljesítése ellen nyilatkozott. Kőszeghy József, városi főmérnök most előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben kifejti, hogy a mostani állapot tarthatatlan s közbiztonsági szempontból veszélyes, amellyel, hogy az utcát sem lehet rendezni. Kezdje meg a közigazgatási bizottság a mozgalmat s a vasut-igazgatóságnak kötelessége a különben is rozoga hidat saját költségén

a közbiztonsági követelményeknek megfelelőleg újrapíteni és kiszélesíteni. Helyszíni szemle elrendelését kéri a főmérnök.

* **Kevés segítséggel.** A tegnapi szélben a Deák Ferencz-utcán levő s szép fejlődésnek indult gesztenyefák erős próbára voltak téve. Több fiatal fának elszakadt a kötele, a melylyel a támfához voltak erősítve. Már sok fiatal fa elpusztult azért, mert ilyen csekély bajon nem segítettek. Igazán kár volna, ha ezek a szépen lombosodó fák is elpusztulnának, mikor egy kis köteléssel meg lehetne menteni őket. Ajánljuk az ültetvények gondozóinak figyelmébe.

* **Kinevezések.** Lukács László pénzügyminiszter Rokay Károly nagyvárad m. kir. fővármivatali ellenőrt jelenlegi állomáshelyén fővám-szedővé, Müllner Lajos temesvári vámtisztet pedig a nagyvárad fővármivatalhoz vámelőrré nevezte ki.

* **Péter Gyula halála.** A törvényszékek gyásza van. Legképzettebb bírának egyike, Péter Gyula, tegnap hajnalban hesszas szenvedés után elhunyt. Péter Gyula még aránylag fiatal ember volt: 38 éves. A határrendezés alkalmával olyan jelét adta nagy tehetségének és alapos tudásának, hogy magára vonta Szilágyi Dezső figyelmét s így soron kívül lett törvényszéki bírónak. Ha betegsége meg nem akadályozza, már régen magasabb birói állásban kellett volna lennie. Ebben megakadályozta a gyilkos kór, mely alásta egészségét s amelyet egyéb körülmények is csak súlyosítottak. Utolsó éveit barátja, Darvassy Lajos és családja odaadó ápolása aranyozta be, úgy hogy Péter Gyula már-már szebb, újra munkás jövőt remélt, mikor végzetes betegsége teljes erővel tört ki. Halála hosszas betegség után következett be s mély gyászba borította számos barátait, kik egyaránt becsülték nagy tudását, éles judiciumát és tiszta jellemét. A törvényszék a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyvárad kir. törvényszék és a hozzá tartozó járásbíróóságok birái, valamint a kir. ügyészség tagjai meghatott lélekkel jelentik, hogy szeretett kartársuk, Péter Gyula, nagyvárad kir. törvényszéki bíró folyó hó 7-én, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 9-én, délután 5 órakor lesz a biharmegyei közokórházban. Kelt Nagyvárad, 1904. június hó 7-én.

* **Eltűnt fiatalember.** Mikó Antal 18 éves, foglalkozás nélküli egyén szüleink Nagy-Szöllős-utca 24. szám alatt levő lakásáról múlt hó 22-én minden szó nélkül eltávozott. Azóta tartózkodási helye ismeretlen. Az eltűnt fiatalember közép termetű, barna, különös ismeretjelje, hogy felső szája szélén sebhely van. A szülők ez uton kérik a nagy közönséget, hogy feltalálás esetén adjanak hirt eltűnt gyermekükről.

* **Az általános kövezés.** A főmérnök által kidolgozott általános kövezési programot Nagyvárad város pénzügyi szakszervelete elfogadta. A városi tanács a holnapi közgyűlés elé terjeszti. De olyan változtatással, amely nincsen kellőleg indokolva. Így Csengeri-, Kálvária-, Kórház-, Múzeum- és Széles-utczákon a járda betonból építését elhagyandónak s a homok járda további fentartását javasolja. Kőrös-utca mindkét oldalán Kossuth- és Zöldfa-

utczákon beton helyett kockakövet javasol a tanács, míg Hármass-utca helyett Damjanich-utczát akarja lapos kövel burkoltatni; Deák Ferencz-utczán csak a házak felől lenne betonjárda. A Káptalan sor jobb oldalán a kanonoki lakokig, a másik oldalon pedig egészen az Erzsébet ligetig beton járda jönne. Mivel a beton a kapu bejáratoknál nem felel meg teljesen, ez irányban a főmérnök jelentést tesz valamely más alkalmas anyagról. Az előterjesztést holnap tárgyalja a közgyűlés.

* **Meglopott rajzoló.** Sztarill Ferencz építész, Bémertéri irodájában alkalmazott Tóth Gyula rajzoló asztalfőkját vasárnap délelőtt feltrétk és abból 60 korona aprópénzt vittek el. A tettes, hogy félrevezesse a károsultat, egy darab papirosra oly értelmű levelet írt, mintha a lopást egy, a bérével elégedetlen munkás követte volna el bosszúból. A káros hétéfőn délelőtt panaszt emelt a rendőrségnél és a tolvajt tegnap a késő délutáni órákban el is fogta Drén Gábor ellenőr a Rhédey kertben, a hol a tolvaj ugyancsak mulatott. A tettes, Sz. I. volt alkalmazottja az építésznek. Megmotozás alkalmával csupán 3 koronát találtak már nála. A beismerésben levő tettest lezárták.

* **Ócska dolgok elárverelése.** Az érdeklődők figyelmét felhívom arra, hogy június 13-án délután 3 órakor a Széchenyi-téri régi városházán maradt ócska butorokat s egyéb ócskaságokat a helyszínén nyilvánosan árverésre bocsátom. A megvásárolt tárgyak azonnali készpénz fizetés mellett azonnal elszállítandók. Nagyvárad, 1904. évi június hó 7-én. Komlóssy József, j. és gazdasági tanácsos.

* **Vérengző szabóinas.** A szabók fegyvere az olló veszedelmes galibát okozott tegnap reggel egy kis inas kezében egy inastársa hevessége folytán. Dudás Kálmán szabóiparosnak két inasa tegnap reggel összeveszett. Szóváltás közben azután Nagy Károly ollót kapott fel és azzal Tornyi Mihályt előbb fejbe azután hasba szúrta. A sértült az Irgalmas-rendi kórházban jelentkezett, ahol ápolás alá vették. A vérengző szabóinas ellen a rendőrség folyamta tette az eljárását.

* **Eltévedt kutya.** Sipos Bálintnének Peczesoron a sarkon levő lakásába tegnapelőtt, egy kávészínt teljesen kopasz amerikai fajú kutya tévedett be s azóta az asszonynak hűséges kísérője. A nyakláncos kutya gazdáját ez uton hívja fel a rendőrség, hogy kutyájáért Sipos Bálintnének jelentkezzen.

* **Medárd napja.** Ma ismét kritikus nap van: Medárd napja. A régiek azt tartották, hogyha ezen a napon esik az eső, negyven napig esős időnk lesz. Most bizony nagyon reánk férne egy kis jó esendes, de hosszú esőzés. Nem ugyan negyven napos, hanem csak olyan negyven óras. Különben Medárdnak azért is olyan veszedelmes a hirt, mert sokszor vihart és jégesőt hoz.

* **Találtak egy kulcsot.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikk terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. I. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványosság számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését b. figyelmére méltatni.

Hatóságilag engedélyezett
végeladás.

Optikus- és kötszer-árak.

Más vállalat miatt üzletemet teljesen felosztatom. Az összes rak-táron levő norinbergi, rövid, díszmü és ural divatárakat gyári áron alul is eladom.

Az üzleti berendezések eladók.
Az üzlethelyiséget is átadom.

Serényi M.

Szt. László-tér, »Fekete Sas« szálloda kapuja mellett.

Singer-féle varrógépek Valódi tükörtajt pipák és szipkák. Különféle hangszerek.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi tanítók köre csütörtökön, 1904. évi június hó 9-én, délután 6 órakor körhelyiségében (közs. polg. finiskola földszint 10. ajtó) tartja tisztújító közgyűlését. Tárgyai: 1. Ez alapszabályok két szakaszának módosítása. 2. Tisztújítás. 3. Esetleges indítványok. Nagyváradon, 1904. május hó 31. Gábel Jakab, a szervező-bizottság elnöke.

TANUGY.

Vizsgálatok az ipariskolában.

A nagyváradi iparostanonciskolában az évfáradó vizsgálatok folyó hó 7—19-ig tartanak, mindenkor a rendes előadások idején. A rajzkiállítás pedig folyó hó 19-én tartatik a polgári iskolában, I. em. 19. sz. 2. levő teremben. Ezen vizsgálatok- és rajzkiállításra a tanoncztartó mestereket, szülőket és az iparoktatási bizottság tagjait tisztelettel meghívja az ipariskola igazgatósága.

A községi iskolák államosítása.

Nagyvárad város tanácsa pár év előtt előterjesztést tett a községi iskolák államosítása iránt. A város törvényhatósági bizottságának többsége azonban leszavazta a tanács előterjesztését. Mint értesítünk, a városházán újból fel akarják eleveníteni a kérdést s erre az az értesítés adott impulzust, mert a kultuszminiszter már Kolozsvár városával aláírta a községi iskolák államosítása iránt a szerződést, Marosvásárhely városával pedig most folynak a tárgyalások. Csodálkozunk, hogy az állam a városok iskoláit államosítja, mikor csak Bihar megyében száznál több idegen községi iskola van, vagy egyáltalán nincs iskola. Nagyváradon szintén csodálkoznánk, ha bele menne az iskolák államosításába, éppen most, mikor a városok akciót folytatnak az autonómiajukért.

NYILTTÉR.

Ma nagy disznótor!

Kecskeméty István

diszes kert- és üzlethelyiségében, melyre tisztelt vendégeimet és jóakaróimat tisztelettel meghívom a *vigságos disznótorra*. Tisztán kezelt saját termésű boraim, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Szives látogatást kérve

kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN,
vendéglős.

TAVIRATOK.

Királyunk kitüntetése.

Budapest, jun. 7. (Saját tud. táv.) A török szultán rendkívüli és ritka kitüntetéssel szándékozik megtisztelni ősz királyunkat. A kitüntetés a Schaneben Ali Ozmán rendjel, melyet eddig külföldi uralkodók csak ritkán nyertek s jelenleg az angol királyon és német

császáron kívül senki sem bírja. A rendjelet egy diszküldöttség fogja királyunknak átnyújtani Bécsben.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Miklós Ödön a közös miniszterium zárszámadásait elfogadásra ajánlja. A többség változatlanul elfogadta.

Vizsga elől a halálba.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Kassay Gusztáv egyetemi magántanár fia, Kornél, az érettségi vizsgálatról való félelmében agyonlőtte magát.

REGÉNYCSARNOK.

ÉVA.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 20

Mily csodás a művész-lélek! Evácska tudja, hogy ki vagyok és mégis szerepem által annyira meg lett hatva, hogy bájas fejecskéjét lehajtva és szánakozva néz reám.

Ilona hangja a szomszéd szobából remeg. Az ajtó kissé fölnyílik és egy gyönyörű fehér kar a nyíláson át mutatkozik és váratlanul három rubel birtokában vagyok, melyet kénytelen vagyok elfogadni.

Az összes szentek nevében Ilona fejére áldásomat kívánom.

A szobeleány megjelenik s jelenti, hogy Ostrzynski ur lent van és kérdezteti, hogy a nagyságos asszony hajlandó-e őt elfogadni.

— Csak nem engeded be, édesem, — szól Éva ijedten.

Ilona kijelenti, hogy természetesen nem fogja elfogadni, sőt a korai látogatás fölött csodálkozását fejezi ki. En magam sem tudom megérteni, hogy Ostrzynski, ki az illemszabályokat és azok ismeréseit fitogtatja, ilyen korán akar látogatást tenni!

— Itt valami különös lappang! — mondja Éva.

De további magyarázatokhoz nem maradt idő; ezen pillanatban Ilona jelent meg teljesen felöltözve és vele egyidejűleg a reggeli tálalást jelentették.

A hölgyek az ebédlő-terembe mennek, én utánok.

Ilona az asztalhoz akart ültetni, de én restelve, hárfámmal a terem küszöbére heverek. Egy kis idő múlva egy gazdagon megrakott tálal nyújtanak elémbé, melynek tartalma elég volna hat ukraini hárfás öregnek gyomrát elrontani.

En bátran hozzányulok, mert egyrészt megéheztem, másrészt pedig evés közben Ilonát jól szemügyre vehetem.

Valóban, nincs szebb fő a világ összes képcsarnokában! Soha életemben ily átlátszó szép szemeket nem láttam, azokon át a lelki változások meglátszanak, mint a patak tiszta vizén át a fenék. Szemeinek még azon sajátosága is van, hogy előbb mosolyognak, mint az ajkak és akkor az egész arc, mint napsugár által megvilágittatik. Mily kimondhatatlan édeség játszik zárt ajka körül. Feje egy Carlo Dolce-féle fő, habár a szemek és a szemöldökök rajza Sanzin legtisztább és legnemesebb példányára emlékeztet.

Félbeszakítom az evést és csak nézem, nézem, életem végéig csak nézni óhajtom.

— Tegnap nem voltál nálam, — szól Ilona Évához, — azt hittem, hogy délután át fogsz jönni.

— Reggel próbám volt, délután pedig Magorski képét akartam megnézni.

— Láttad?

— Nem alaposan, igen nagy tolongás volt. Es te?

— Reggel ott voltam. Mily hatalmas művész, az ember szinte sirna a zsidókkal. Éva rám néz, én az égből érzem magam.

— En még elmegyek megnézni, amikor csak tehetem — mondja Ilona. — Majd együtt megyünk. Akarsz talán ma? En megvallom, a képnek nagyon örültem, tudod az a tudat, hogy ilyen nagy tehetség a miénk.

Es ilyen asszony nem imádandó!

Tovább hallgatom.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

K. P. (Nagyvárad.) Mi is hallottuk a Papp Miklós kir. tan. pénzügyigazgató áthe vezésére vonatkozó hirt, de utánna jártunk a dolognak s a legilletékesebb helyen azon felvilágosítást nyertük, hogy az áthelyezésről korábban volt szó, de most nem a miskolci pénzügyigazgató megy Szébenbe s helyére valószínűleg Pfuhl Agostont nevezik ki kir. pénzügyigazgatónak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag válsztékban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utczán lévő Rimanóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradi szakirányu ipariskola cipőszabászati rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradi cipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műizléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

cipész mester.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz, mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja párját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési, vizeleti nehézségeknél, vese-, gyomorbél bajokban, gyuladással, hólyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyítószer, úgy is, mint páratlan élvezeti ital, a „Répáti ásványvíz“⁸-et minden czéludatos, elfogulatlan ivónak rendszeres használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Hirdetmény.

Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)
elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.
789 **AZ igazgatóság.**

„JEGENYE“

gyönyörű fekvésű gyógyfürdő.
(1600 méter magasan.)

Bánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.
Vásártelki vasas Moor-fürdők.

11° Lobogó-fürdők.

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajoknak, scrofulózikusoknak, angolkórásoknak csusz, vérszegénység, idegesség ellen.

Prospectust küld

751 **a kezelőség.**

Nyári idősakra!

Francia batisztokból

különlegességek.

Napernyők, bluosok

nagy választékban.

Kész fehérneműek

páratlan jó minőségben.

Szövet kelmekben

remek kivitel

Különféle mosókelmék,

Harisnyák, nyakkendők,

asztalneműek,

ágy garnitúrák, paplanok

és szőnyegek stb. ⁸

Legszolidabb üzletben megszerezhetők

BECZKAY LAJOS-nál

NAGYVÁRAD,

Szent-László-tér, Zöldfa-utca sarkán.

TELEFON: Iroda 67. Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67. Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda: Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep: Kert-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és átereszek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok,
csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
pok, esővízfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és díszes kivitelben.

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétesek
repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák
aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.

**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
szárazzá tétele.**

**Díszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
lesznek elvállalva.**

➡ **Költségvetés ingyen és bérmentve.** ➡

Mindennemű építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat.

Jutányos árak!

Árak minden vasutállomásra!

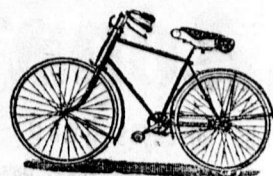

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb **Puch és Helical** kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönseget
értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Szép és finom! Új és divatos!

Nyári különlegességek!

Batisztok, himzett mollok, delainek, grenadinok,
ajour-kelmék és igen sok más cikkben valóban
bámulatra méltó különlegességek érkeztek.

Kovács L. és Társa,

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Kolozsvár, Vesselényi-utca.

598